

ГОРІСЛАВСЬКА Інна Вікторівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України;

КАСИНЕЦЬ Діана Дмитрівна

здобувач вищої освіти 2 курсу юридичного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України
(м. Київ, Україна)

ПАТРОНАТ НАД ДІЄЗДАТНОЮ ФІЗИЧНОЮ ОСОБОЮ

Патронат над дієздатною фізичною особою є особливою формою піклування, яка передбачає добровільне надання допомоги особі, що за віком або станом здоров'я потребує сторонньої підтримки, проте зберігає повну цивільну дієздатність. Цивільний кодекс України у главі 6 передбачає можливість укладення договору про патронат, що є формою підтримки та забезпечення потреб осіб, які не в змозі повноцінно підтримувати належний рівень життя без сторонньої допомоги [4]. На відміну від опіки та піклування, які встановлюються над недієздатними чи обмежено дієздатними особами, патронат застосовується щодо повністю дієздатних осіб, забезпечуючи їхню автономію та самостійність у прийнятті рішень.

Правова природа патронату визначається його договірним характером, що передбачає укладення письмової угоди між патроном та підопічною особою. Відповідно до статті 78 Цивільного кодексу України, за договором патронату патронатний вихователь зобов'язується надавати патронатні послуги на професійній основі, а саме: забезпечувати догляд за підопічним, створювати йому належні побутові умови, забезпечувати харчуванням, одягом, медичною допомогою. Важливою особливістю є те, що підопічна особа зберігає всі свої цивільні права і може самостійно їх реалізовувати, а патрон надає лише підтримку та допомогу у повсякденних справах. Патронат може

встановлюватися як безоплатно, так і на платній основі, що визначається умовами договору та залежить від конкретних обставин [5].

Законодавчі вимоги до особи патрона включають повну цивільну дієздатність, відсутність судимостей за тяжкі злочини, відсутність обмежень у батьківських правах, а також відповідний стан здоров'я, що дозволяє здійснювати догляд за підопічним. Аналіз судової практики демонструє, що при розгляді справ, пов'язаних з патронатом, суди звертають особливу увагу на здатність потенційного патрона забезпечувати належний догляд. Так, у рішенні Васильківського міськрайонного суду Київської області від 21.11.2023 року у справі № 362/3131/23 суд, призначаючи опікуна над недієздатною особою, детально аналізував медичні висновки щодо стану здоров'я потенційного опікуна та його відповідність вимогам законодавства [2]. Хоча це рішення стосується опіки, а не патронату, принципи оцінки придатності особи для здійснення догляду за іншою особою є аналогічними.

Договір про патронат має містити чіткий перелік послуг, які надаватимуться патронатним вихователем, їхню періодичність, умови проживання підопічного, а також порядок і розмір оплати, якщо договір є оплатним. Особливу увагу необхідно приділити питанням збереження майна підопічного, оскільки, на відміну від опікуна, патрон не має права розпоряджатися майном підопічної особи без її згоди. Обсяг повноважень патрона обмежується лише наданням допомоги в реалізації прав підопічного, але не замінює його волевиявлення.

Припинення дії договору про патронат може відбуватися за взаємною згодою сторін, за ініціативою однієї зі сторін, у разі смерті підопічного або патрона, а також внаслідок неналежного виконання патроном своїх обов'язків. Судова практика демонструє, що у випадках неналежного виконання обов'язків патроном, підопічна особа має право звернутися до суду з вимогою про розірвання договору та відшкодування збитків. Так, аналогічно до справ про опіку, де суд контролює виконання опікуном своїх обов'язків (як у рішенні

Трускавецького міського суду Львівської області від 09.03.2023 у справі № 457/663/22), у справах про патронат суд також може втручатися для захисту прав підопічної особи [3].

Отже, патронат над дієздатною фізичною особою є важливим правовим інститутом, що забезпечує підтримку та допомогу особам, які зберігають повну цивільну дієздатність, але потребують сторонньої допомоги. Особливість патронату полягає в його договірному характері, що дозволяє гнучко визначати обсяг послуг, які надаватимуться патроном, забезпечуючи при цьому повагу до автономії підопічної особи. Подальший розвиток інституту патронату потребує удосконалення нормативно-правової бази, формування стабільної судової практики та підвищення рівня обізнаності суспільства щодо можливостей цього правового механізму.

Список використаних джерел:

1. Цивільне право України: погляд у майбутнє : збірник матеріалів XIII Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 04 квітня 2024 р.). Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 160 с.
2. Рішення № 115255360, 21.11.2023, Васильківський міськрайонний суд Київської області. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/115255360/>
3. Рішення від 09.03.2023 по справі 457/663/22 ТРУСКАВЕЦЬКИЙ МІСЬКИЙ СУД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ. URL: <https://opendatabot.ua/court/109481964-0b548d97a5c5d5400c47c8a355780eb3>
4. Закон України "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування" від 13.01.2005 № 2342-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 6. Ст. 147.
5. Правила опіки та піклування, затверджені наказом Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства освіти України,

Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України від 26.05.1999 № 34/166/131/88. Офіційний вісник України. 1999. № 26. Ст. 115.

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Юридичний факультет
Кафедра цивільного та господарського права

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИВАТНОПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 127 річниці заснування Національного університету біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, 15 травня 2025 р.)

Київ 2025

За зміст та якість матеріалів відповідальними є автори публікацій.

Актуальні питання приватноправового регулювання в умовах євроінтеграції: тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 127-річниці заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, 15 травня 2025 року.) / За заг. ред. проф. О.Ю. Піддубного. Київ, 2025. 234 с.

У збірнику розміщено тексти наукових доповідей, присвячених дослідженню актуальних питань у сфері приватного права в Україні та перспектив його розвитку і вдосконалення в контексті євроінтеграції.

Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів та здобувачів наукового ступеню, а також суддів, адвокатів та практикуючих юристів, спеціалістів у сфері приватного права.